

dr hab. Anna Dunin-Dudkowska, prof. UMCS
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Lublin, 14 września 2026 r.

RECENZJA

dorobku i osiągnięć naukowych Pani dr Michaliny Biernackiej ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo

Dr Michalina Biernacka jest absolwentką studiów magisterskich na kierunku *filologia polska* ze specjalnościami: *nauczycielską i nauczanie języka polskiego jako obcego/drugiego* (UŁ - 2008) oraz studiów licencjackich na kierunku *filologia południowosłowiańska* (UŁ – 2010). W roku 2012, również na Uniwersytecie Łódzkim, uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa na podstawie rozprawy *Fonetyka w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Bożeny Ostromeckiej-Frączak. Habilitantka ma także formalne wykształcenie logopedyczne, uzyskane dzięki ukończeniu, w 2018 r., studiów podyplomowych w Pomagisterskim Studium Logopedycznym Uniwersytetu Warszawskiego.

Habilitantka jest obecnie zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej (do 2017 r. Katedrze) Instytutu Filologii Polskiej i Logopedii na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego (od 2012 r.); wcześniej, w latach 2008-2012, pracowała tamże na stanowisku asystenta. Ponadto, od 2014 r. prowadzi zajęcia z języka polskiego jako lektor w Centrum Języków Obcych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (na umowy - zlecenia).

Ocenę dotychczasowej pracy dr Michaliny Biernackiej zaprezentuję w trzech aspektach: osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę jako podstawa do wszczęcia postępowania i uzyskania stopnia doktora habilitowanego, pozostałych wyników naukowo-badawczych oraz innej (dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzatorskiej) działalności akademickiej.

I. Ocena osiągnięcia naukowego wymienionego w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 marca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478 z późn. zm.)

Jako podstawę osiągnięcia naukowego dr Michalina Biernacka wskazała monografię naukową *Interferencja – błąd – akcent. Wybrane zagadnienia fonodydaktyczne w perspektywie badań empirycznych*, 2025, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, ss. 311, ISBN 978-83-8331-734-2. Przedstawiona rozprawa wpisuje się w relatywnie nowy i niezbadany dokładnie obszar badawczy związany z fonodydaktyką polonistyczną, a zawarte w niej obserwacje i ustalenia istotnie poszerzają zarówno teoretyczną, jak i aplikatywną wiedzę o procesie nauczania/ uczenia się obcojęzycznej wymowy w glottodydaktyce polonistycznej. Dyscyplina ta to dynamicznie rozwijająca się i dążąca do autonomii nauka, która dopiero tworzy swój system terminologiczny i potrzebuje intensywnych badań teoriiotwórczych. Jednocześnie ważne jest dla niej osiągnięcia większej spójności terminologicznej, by umożliwić jej przedstawicielom skuteczny dyskurs glottodydaktyczny i zaznaczyć własną interpretację stosowanych w niej terminów, przejętych niejednokrotnie z takich dziedzin jak np. fonetyka, fonologia, logopedia, neofilologia. Monografia ta jest zatem i pionierska, i wzorcowa, i ważna, zarówno z punktu widzenia zagadnienia rzadko eksplorowanego w literaturze przedmiotu, jak i potrzeb przeżywającej swój złoty wiek dyscypliny.

Celem badania przedstawionego w monografii dr Michaliny Biernackiej jest analiza trzech podobnych, acz różnie pojmowanych terminów, często stosowanych w procesie nauczania języka polskiego jako obcego: *interferencja*, *błąd* i *akcent*. W korpusie materiałów zebranych w trakcie badania zaobserwowano różne znaczenia analizowanych terminów. Ich warianty odsyłają do odmiennych pojęć, uznawane są za formy bliskoznaczne czy dublety znaczeniowe, interpretowane intuicyjnie bądź pomijane lub krytykowane. Dr Michalina Biernacka podjęła się ambitnego zadania przeprowadzenia ich wieloaspektowej analizy, z zakotwiczeniem badań w kontekście glottodydaktycznym. Zaobserwowane przez Badaczkę problemy terminologiczne mają poważny wpływ na rozwój teoretycznego komponentu omawianej dyscypliny oraz na praktyczne rozwiązania dydaktyczne. Jej monografia to nie tylko istotny wkład w rozwój reprezentowanej nauki, lecz także przykład i zachęta dla innych badaczy do dalszych teoriiotwórczych badań glottodydaktycznych oraz zbiór wskazówek praktycznych dla lektorów języka polskiego.

Monografia Habilitantki jest poprawnie sproblematyzowana, głęboko przemyślana i logicznie skomponowana. Obejmuje Wstęp, trzy rozdziały teoretyczne (s. 11-127) i dwa rozdziały analityczne (s. 129-282) i Zakończenie (s. 277-282) oraz Bibliografię i Spisy tabel, wykresów i schematów.

Pierwszy rozdział poświęcony został fonodydaktyce jako subdyscyplinie glottodydaktyki polonistycznej. Przedstawiono jej dotychczasowy dorobek, miejsce wśród

innych subdyscyplin, rola w procesie nauczania języka obcego i wpływy nauk pokrewnych. Badaczka zaprezentowała bogaty, i, jak sama zauważa, nadal otwarty katalog fonodydaktycznych problemów badawczych, które warto byłoby rozważać w celu znalezienia praktycznych wskazówek dla lektorów języka polskiego jako obcego (s. 32-34). Rozdział ten zawiera przekonujące uzasadnienie i doskonałe tło do przeprowadzonych przez dr Michalinę Biernacką badań własnych. Poszukując wskazówek dotyczących nauczania wymowy polskiej cudzoziemców, Badaczka postuluje konieczność prowadzenia dalszych badań realizacji cudzoziemskich, czyniąc punktem wyjścia do dalszych badań korelacje między lapsologią a fonodydaktyką.

W konsekwencji rozdział drugi poświęcony jest lapsologii glottodydaktycznej. Autorka omówiła dotychczasowe badania nad normą i błędem w językoznawstwie i glottodydaktyce. Z przygotowanego przez Nią przeglądu wynika ewolucja sposobów rozumienia terminów: *norma*, *błąd*, *uzus*, *warianty realizacyjne* na skali od *odstępstwa od normy* do *użycia niewłaściwego*. Czytelnik otrzymuje prezentację różnych klasyfikacji błędów fonetycznych. Cennym wnioskiem wynikającym z tych rozważań jest wprowadzenie rozróżnienia między lapsologią lingwistyczną i glottodydaktyczną, odzwierciedlającego odmienność błędów popełnianych przez rodzimych użytkowników języka od błędów cudzoziemców (akcentu cudzoziemskiego). Inne są bowiem ich przyczyny i źródła, językowe podłoże i glottodydaktyczne oceny. Konkluzja Badaczki jest tu jednoznaczna – aby opisywać wymowę cudzoziemców należy przyjrzeć się terminom stosowanym przez glottodydaktyków polonistycznych i próbować uporządkować terminologię reprezentowanej przez nich dyscypliny. Wychodząc z założenia, że używany termin zawsze odsyła do konkretnego pojęcia należy dążyć do określenia cech konkretnych terminów, pełnionych przez nie funkcji i sposobach ich definiowania. Zagadnienia te staną się przedmiotem rozważań dr Michaliny Biernackiej w kolejnej partii monografii.

Trzeci rozdział teoretyczny poświęcony został zatem badaniom terminów. Habilitantka omawia je na tle podobnych zjawisk w innych językach. Poznajemy ujęcia szkół: warszawskiej (termin w odniesieniu do obiektu) i opolskiej (termin wobec pojęcia), ale także podejście lingwistyki antropologicznej i terminologii tekstowej oraz wybrane koncepcje zagraniczne. Przegląd ten zainspirował Badaczkę do zaproponowania koncepcji socjoterminologii i przeprowadzenia w praktycznej części swej rozprawy serii analiz: formalnej, leksykalnej, semantycznej, pojęciowej i socjo-kognitywnej. W celu uporządkowania pluralizmu terminologicznego i trudności interpretacyjnych zaplanowała dokonanie syntezy istniejącego *status quo*, odwołując się do koncepcji terminoznawstwa,

zaproponowanej przez Stanisława Gajdę. Wynika z niej, że standaryzacja i normalizacja potrzebują czasu, rozwój terminów odbywa się w sposób dynamiczny i użytkownicy nie zawsze respektują normy wypracowane przez terminoznawstwo. Zjawisko to dodatkowo komplikuje rozwój dyscyplin inter- i transdyscyplinarnych, co skutkuje przenikaniem się języków specjalistycznych, przy częstym zakłócaniu spójności i precyzji 'wędrujących' terminów (s. 127). Koncepcja ta skłoniła Badaczkę do przyjęcia postawy obiektywnego obserwatora i rejestratora znaczeń wybranych terminów w wypowiedziach glottodydaktyków polonistycznych zawartych w tekstach, ankietach zebranych wśród lektorów uczących cudzoziemców fonetyki i wywiadach z wybranymi fonodydaktykami. To nowatorskie perspektywiczne podejście badawcze, zważywszy że glottodydaktyka polonistyczna, jako dyscyplina relatywnie młoda i rozwijająca się w naszych czasach wyjątkowo dynamicznie, jest obecnie na etapie formowania swoich zrębów teoretycznych. Brakuje jej jeszcze stabilizacji znaczeń wielu terminów, co z jednej strony dostarcza fascynującego materiału badawczego, z drugiej zaś wymaga od badacza metodologicznej elastyczności i naukowej determinacji.

Już część teoretyczna rozprawy świadczy o dużej erudycji Habilitantki, Jej dociekliwości i dyscyplinie pracy badawczej, ale także umiejętności przedstawienia omawianych zagadnień z pasją i w sposób angażujący. Wywód skłania czytelnika do głębszej refleksji, jest logiczny, uporządkowany i klarowny, a stylistyka rozprawy stoi na wysokim poziomie akademickim.

W części analitycznej Habilitantka przedstawia metodologię badań własnych oraz analizę terminów: *błąd*, *interferencja* i *akcent*, używanych w odniesieniu do wymowy cudzoziemców uczących się języka polskiego jako obcego, z punktu widzenia fonodydaktyki polonistycznej. Najbardziej interesuje Ją, w jaki sposób praktykujący glottodydaktycy rozumieją pojęcia nazywane przez wybrane do badań terminy. Badania, prowadzone w latach 2019-2024, objęły 65 tekstów glottodydaktycznych, kwestionariuszy ankiet i wywiadów. Zebrany materiał pokazuje zarówno bogactwo terminologiczno-pojęciowe, jak i wynikające z niego ważne konsekwencje praktyczne.

Główne pytanie badawcze brzmi: Jakie pojęcia są według glottodydaktyków nazywane powyższymi terminami, jak terminy te funkcjonują w glottodydaktycznym dyskursie naukowym i jakie konsekwencje praktyczne niosą za sobą wyniki przeprowadzonych analiz? (s. 130). W zebranym korpusie Habilitantka odnalazła 18 form skorelowanych z terminem *interferencja*, 12 dotyczących *błędów* i 5 nawiązujących do *akcentu*. Przeprowadziła ich tradycyjną ilościową i jakościową analizę formalną,

leksykologiczną i semantyczną, a następnie badała je z socjologicznego punktu widzenia. W ramach analizy lingwistycznej zgromadzonych wariantów badanych terminów zastosowała perspektywę semazjologiczną i onomazjologiczną, uwzględniając informacje etymologiczne i analizę formalną. Trzy wybrane terminy były więc oceniane ze względu na formę wyrazową i związki pomiędzy znaczeniami, zgromadzone i zdefiniowane zostały także synonimy i wyrazy bliskoznaczne wraz z łączącymi je związkami znaczeniowymi oraz cechy poszczególnych wariantów terminologicznych. Badania zostały wsparte przeglądem polskiej i obcojęzycznej literatury glottodydaktycznej dotyczącej badanych kwestii. Analiza socjoterminologiczna wypowiedzi glottodydaktyków i glottodydaktyków logopedów pokazała skomplikowany obraz opisywanego zjawiska (m.in. wieloznaczności, sprzeczne rozumienie terminów, różny stopień precyzji wyjaśnień). Należy zaakcentować, że przyjęte przez Habilitantkę podejście socjo-kognitywne zostało po raz pierwszy zastosowane w badaniach glottodydaktycznych. Wysoko oceniam zastosowaną przez dr Michalinę Biernacką metodologię badań własnych – jest adekwatna do zrealizowania celu badania, oryginalna i dojrzała naukowo.

Wnioski dotyczące badań terminu *interferencja* pokazują preferencje stosowania terminów *interferencja* i *interferencja fonetyczna*, łączenie zjawisk przez nie opisywanych z bardziej z procesem niż skutkiem oddziaływania innych języków na wymowę polską, zrównywanie ich z błędem lub akcentem cudzoziemskim. Badanie pokazało, że pojęcie nazywane tym terminem ewoluuje, jest polisemiczne, a jego rozumienie jest często uściślane przydawkami klasyfikującymi np. *i. fonetyczna*, *i. fonologiczna*, *i. graficzna*, *i. ortoepiczna*). Termin *transfer* często zastępujący termin *interferencja* jest zwykle traktowany jako nadrzędny. W czasie całego wywodu Habilitantka przenosi swoje spostrzeżenia i refleksje na grunt praktyki glottodydaktycznej. W badaniach językoznawczych na podstawie porównania dwóch systemów językowych przewiduje się potencjalne interferencje językowe i proponuje odpowiednie ćwiczenia antyinterferencyjne, a w podejściu praktycznym na podstawie wysłuchanych błędów wymowy, bez dokładnej analizy ich źródła, odpowiednio planuje się proces nauczania. Dr Michalina Biernacka postuluje, by dla pełnego obrazu wymowy cudzoziemskiej łączyć obie perspektywy (s. 199). Należy w tym miejscu podkreślić, że Badaczka nie krytykuje ani nie dyskredytuje żadnych koncepcji i sposobów rozumienia określonych terminów. Przeprowadza wieloaspektowe analizy i przedstawia obiektywne interpretacje, niepozostawiające miejsca na jakiegokolwiek wątpliwości co do rzetelności jej badań oraz słuszności jej wniosków i podsumowań.

Kolejny fragment rozważań dotyczy *błędu* i jego odniesienia do (różnie interpretowanej) normy. Współcześnie błąd jest traktowany w glottodydaktyce jako zjawisko naturalne w procesie uczenia się języka, nieuniknione i świadczące o rozwoju kompetencji językowych, co jest wskazówką w planowaniu dalszej nauki (s. 201). Przedmiotem badania jest *błąd cudzoziemski*, czyli popełniony przez cudzoziemca. W analizowanym materiale Habilitantka napotkała 12 form z członami podstawowymi *błąd/ odstępstwo/ usterka* i w połączeniu z różnymi przydawkami. Badaczka analizuje niuanse znaczeniowe i wzajemne relacje między takimi terminami jak *błąd, usterka, omyłka, pomyłka, odstępstwo od normy, błąd wymawianiowy, błąd fonetyczny, odchylenie, dewiacja, błąd fonetyczny, błąd wymowy, błąd fonologiczny*, wynikające głównie zarówno z siły błędu, jak i pozytywnych/negatywnych konotacji z nim związanych. Z zaprezentowanych badań wynika, że terminy *b. fonetyczny* i *b. wymowy* używane są przez środowisko glottodydaktyków polonistycznych i zagranicznych z podobną częstotliwością i jako równoznaczne. Problemy w rozumieniu tego konceptu wynikają z nieostrej definicji normy i wyróżniania kilku jej rodzajów (normy glottodydaktycznej, językowej utożsamianej z pojęciem systemu lub uzusu czy też wzorca/ modelu/ standardu). Analiza lingwistyczna wskazuje, że błąd w perspektywie glottodydaktycznej jest odstępstwem zarówno od systemu, jak i normy; istotne jest także badanie jego wpływu na komunikację. Należy podkreślić, że podobnie jak w poprzedniej partii rozprawy, wywód Autorki jest zdyscyplinowany, wnikliwy, klarowny i spójny. Trudno nie zgodzić się z przedstawionymi przez Nią spostrzeżeniami ich interpretacjami.

Ostatnim analizowanym lingwistycznie i socjolingwistycznie terminem jest *akcent*. Ze względu na niedostatek pogłębionych opracowań tego konceptu w fonodydaktyce polonistycznej i brak stabilizacji terminologicznej rozważania na ten temat Habilitantka uznała za najtrudniejsze, ale także za najbardziej istotne poznawczo. W analizowanym materiale źródłowym pojawiło się jedynie 5 wariantów tego terminu, myłonego z tradycyjnym wyróżnieniem sylaby w wyrazie lub wyrazu w zdaniu. Jednakże słowo to pojawia się bardzo często w opisie niestandardowej wymowy cudzoziemców. Istniejący chaos terminologiczno-pojęciowy w tym obszarze skutkuje jego ostrożnym stosowaniem bądź unikaniem. Badaczka uważa jednak, że nie można negować pojęcia od dawna nazywanego określone zjawiska i śmiało tworzy własną definicję tego terminu jako „*genus proximum* - zbiór indywidualnych cech wymowy, dających wrażenie charakterystycznego sposobu mówienia (np. nietypowe artykulacje konkretnych głosek, brak konkretnych upodobień, niedynamiczny typ akcentu, inne miejsce wyróżnienia sylaby w wyrazie, specyficzna intonacja konkretnych typów wypowiedzi, inny rytm, wolniejsze tempo mowy, ...), często

powielający się wśród reprezentantów danej narodowości czy użytkowników danego języka pierwszego (lub kolejnych), *differentia specifica* – które świadczą o nierodzimym pochodzeniu mówcy, a są audytywnie spostrzegane przez rodzimych użytkowników języka (w tym niespecjalistów)” (Biernacka 2025: 273-274) i postuluje opatrzenie go przydawką „cudzoziemski”. To kolejny przykład działań Badaczki porządkujących terminologię glottodydaktyczną, który świadczy o Jej wysokim stopniu samodzielności badawczej, zdolności do syntezy i erudycyjności terminologicznej.

W zakończeniu Habilitantka przedstawia wyniki swoich badań. Podkreśla zarówno bogactwo terminów, jak i dynamikę procesu kształtowania się systemu terminologicznego glottodydaktyki polonistycznej. Interdyscyplinarność tej dyscypliny owocuje obecnością różnych ujęć i koncepcji wywodzących się z nazewnictwa stosowanego w dyscyplinach pokrewnych. Z podsumowania wynika jasno, że do osiągnięć badań dr Michaliny Biernackiej, należy zaliczyć: dookreślenie przedmiotu badań fonodydaktyki polonistycznej, umiejscowienie jej w obrębie subdyscyplin glottodydaktycznych i opisanie dorobku fonodydaktyki polonistycznej i zagranicznej, zaproponowanie autorskiej koncepcji klasyfikacji fonetycznych błędów cudzoziemskich, dokonanie stratyfikacji języków specjalistycznych oraz wyodrębnienie naukowego języka specjalistycznego glottodydaktyki i zawodowego języka specjalistycznego glottodydaktyków, opracowanie własnej metodologii badania języka specjalistycznego glottodydaktyki polonistycznej i w końcu szczegółowa i wielowątkowa analiza znaczenia trzech podstawowych terminów badanej dyscypliny: *interferencja*, *błąd* i *akcent*. Monografia skłania do głębokiej refleksji nad bogactwem badanych terminów i pojęciami, do których one się odnoszą. Przeciera ścieżkę do dalszych badań terminologicznych w ramach glottodydaktyki polonistycznej.

Lektura monografii dr Michaliny Biernackiej to ciąg poznawczych i intelektualnych przyjemności dla czytelnika, nie tylko językoznawcy. Kilka aspektów tego całościowego spojrzenia należy wymienić, gdyż one decydują o wysokiej ocenie i uznaniu monografii Habilitantki za wyjątkowe osiągnięcie naukowe. Po pierwsze, kompletność ujęcia. Habilitantka omawia interesujące ją zagadnienie w kilku perspektywach, dzięki czemu nakreśla pełny obraz omawianego zjawiska. Po drugie, zrealizowała zamierzony cel badawczy z językoznawczą rzetelnością i skrupulatną precyzją. Dzięki temu zaprezentowała skomplikowany obraz badanego subpola terminologicznego, odkrywając wiele niezbadanych dotychczas kwestii i porządkując zastane dane. W pracy manifestuje się kompetencja, odczytanie, dyscyplina, logika oraz umiejętność budowania własnego wywodu naukowego. Po trzecie, dr Michalina Biernacka na podstawie analizy faktów językowych stworzyła koncepcję

ogólną, będącą generalizacją dotyczącą zjawisk, które funkcjonują też w innych językach. Po czwarte, za niekwestionowane osiągnięcie uważam uszanowanie głosu praktykujących glottodydaktyków i uwzględnienie ich perspektywy w tworzeniu języka specjalistycznego opisywanej dyscypliny. Szczególnie analiza wypowiedzi ustnych stanowi ogromne wyzwanie dla badacza; Habilitantka pokazała wzorcowy warsztat pracy w tym zakresie.

Kończąc uwagi na temat wymaganego ustawą osiągnięcia naukowego, stwierdzam, że stanowi ono znaczny wkład dr Michaliny Biernackiej w rozwój językoznawstwa.

II. Ocena istotnego dorobku naukowego sytuowanego poza publikacją zgłoszoną jako podstawa procedur habilitacyjnych

Dotychczasowy dorobek publikacyjny dr Michaliny Biernackiej jest bogaty i różnorodny. Obejmuje 58 publikacji, z tego 50 po uzyskaniu stopnia doktora. Wśród nich należy wymienić 21 rozdziałów w monografiach wieloautorskich (w tym 2 współautorskie), 17 artykułów w czasopismach (w tym 2 recenzje i 3 artykuły współautorskie) oraz 5 książek dydaktycznych (tym podoktorski poradnik dydaktyczny i 3 podręczniki współautorskie), a także 3 współautorskie redakcje monografii wieloautorskich i 3 współautorskie redakcje tomów czasopisma „Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”. Renomowane wydawnictwa, w których pojawiły się Jej teksty to, między innymi: „Poradnik Językowy”, „Academic Journal of Modern Philology”, „Logopaedica Lodziensis” i „Acta Universitatis Lodzensis”, Vandenhoeck & Ruprecht oraz Harrassowitz Verlag.

Zainteresowania naukowe Habilitantki są bardzo szerokie i obejmują wiele obszarów badawczych: teorię fonodydaktyki, terminologię glottodydaktyczną, analizę błędów wymowy, metody i techniki nauczania wymowy i pisowni, nauczanie działań językowych, frazeologię, a także szkolenie przyszłych lektorów.

Kwestiami związanymi z nauczaniem wymowy dr Michalina Biernacka zaczęła zajmować się już w okresie przeddoktorskim. Badaczka opublikowała wówczas na ten temat 6 tekstów. Po doktoracie pojawiły się 4 publikacje na temat dostępnych materiałów fonodydaktycznych. Kolejne osiągnięcie to monografia *Znajdź z polskim wspólny język. Fonetyka w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Poradnik metodyczny* (2016), nagrodzona przez Rektora Uniwersytetu Łódzkiego. 3 teksty poświęciła Habilitantka perspektywie lektorskiej w odniesieniu do wyzwań fonodydaktycznych i funkcji lektora w procesie fonodydaktycznym, a następne 3 - swojej koncepcji kształcenia percepcji i artykulacji. Dużym osiągnięciem Habilitantki jest także 2-częściowa seria współautorskich książek napisanych w ramach projektu *Nauka fonetyki polskiej przez kulturę (Kulfon)*, realizowanego w ramach programu Promocja języka polskiego NAWA, zatytułowanych *Kulfon. Kulturowa fonetyka (nie tylko)*

dla Ukraińców. *Podręcznik studenta i Podręcznik lektora* (2025). To cenny podręcznik zarówno dla glottodydaktyków, jak i studentów, wykorzystujący podejście kontrastywne i antyinterferencyjne w procesie nauczania.

W związku z nauczaniem podsystemu fonicznego dr Michalina Biernacka zainteresowała się także jego związkami z podsystemem graficznym. Jej obserwacje w tym zakresie zaowocowały opublikowaniem artykułu *Wymowa a zapis – badania jakościowo-ilościowe błędów z prac uczących się języka polskiego jako obcego w grupach wielonarodowościowych* (2020). To ważna praca, jako że Badaczka przedstawiła w niej własną autorską klasyfikację błędów. W kolejnej publikacji dydaktycznej - dla grup jednonarodowościowych - wykorzystane zostały wyniki badań kontrastywnych polsko-bułgarskich. Należy podkreślić wyjątkowe kompetencje dr Michaliny Biernackiej do zajmowania się tą tematyką z racji ukończenia przez nią licencjackich studiów slawistycznych i częstych kontaktów z bułgarskim środowiskiem polonistycznym.

Z powyższymi badaniami wiąże się analiza błędów wymowy popełnianych przez cudzoziemców uczących się języka polskiego. Zainteresowania ta znalazły odzwierciedlenie w pracy dyplomowej na studiach logopedycznych, zatytułowanej *Sposoby realizacji tzw. samogłosek nosowych przez wybrane grupy cudzoziemców. Analiza akustyczno-audytywna* (2018) i towarzyszącej jej publikacji *Realizacje tzw. samogłosek nosowych – akustyczno-audytywna ocena wymówień uczących się języka polskiego jako obcego z poziomu A1* (2019). Habilitantka badała także wyzwania Libańczyków w zakresie wymowy polskiej, co opisała w 2 tekstach (w tym 1 w języku angielskim) na temat sposobu realizacji grup spółgłoskowych i trudności percepcyjno-artykulacyjnych tej grupy narodowościowej. Kolejna ważna praca to tekst pt. *Wykorzystanie instrumentarium fonetyki akustycznej i w fonodydaktyce polonistycznej* (2021), będąca pionierską publikacją metodologiczną w polskich badaniach fonodydaktycznych.

Od początku swojej kariery naukowej dr Michalinę Biernacką fascynowała terminologia glottodydaktyczna, w tym fonodydaktyczna. Zagadnienie to przewija się w Jej 6 publikacjach, począwszy od artykułu *Pojęcie kompetencji fonologicznej vel fonetycznej – rozważania terminologiczne* z 2013, aż po recenzowaną monografię. Ten nurt badań pokazuje ambitnego i dojrzałego badacza, który silnym głosem wyraża swoje opinie w dyskursie naukowym prowadzonym przez wspólnotę językoznawców.

Kolejny pokrewny z wcześniejszymi obszar zainteresowań naukowych dr Michaliny Biernackiej dotyczy nauczania działań językowych. Poszukiwanie atrakcyjnych sposobów na pokonywanie barier językowych opisała w artykułach na temat śmiechu jako strategii w

procesie mówienia i kształceniu wymowy w kontekście innych sprawności językowych. Kolejne prace to fragmenty autorskiego skryptu do nauczania języka specjalistycznego dla studentów stomatologii (2023) i projekt opisany został w artykule *Podejście działania i rozwój (nie tylko) cudzoziemców uczących się języka polskiego jako obcego – na przykładzie spektaklu „Pieśń lasu”* (2024).

Pluralizm zainteresowań dydaktycznych dr Michaliny Biernackiej potwierdza także opublikowanie 2 artykułów współautorskich z zakresu frazeologii: jeden dotyczący frazeodydaktyki a drugi medioznawczy, na temat frazeologii w reklamie.

Doświadczenia zdobyte przez Habilitantkę w trakcie prowadzenia wyżej wspomnianych projektów, badań i eksperymentów dydaktycznych zaowocowały Jej cennymi publikacjami na temat kształcenia przyszłych lektorów. Pierwsza z nich zawiera autorski program nauczania fonetyki korektywnej, druga zaś traktuje o wzajemnych korzyściach glottodydaktyki i logopedii, płynących ze współpracy tych dyscyplin.

Jak zauważa Habilitantka, większość publikacji to pokłosie Jej uczestnictwa w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych (wzięła udział w 39 konferencjach, wystąpiła z 29 referatami, 4 razy była członkinią komitetów organizacyjnych); uczestniczyła też w licznych szkoleniach podnoszących Jej kwalifikacje badawcze i lektorskie.

Wszystkie opublikowane teksty wyróżniają się dojrzałością badawczą, konsekwentnym i logicznym wywodem, doskonałymi analizami zaprezentowanego materiału językowego, pokazują erudycję i samodzielność intelektualną Habilitantki, a także uzewnętrzniają Jej talent w dostrzeganiu zjawisk o charakterze ogólnym na podstawie analizy przypadków szczegółowych. Trzeba także zaakcentować staranność redakcyjną i pasję, z jaką realizuje wszystkie swoje projekty.

Wysoko oceniam dorobek naukowy dr Michaliny Biernackiej sytuowany poza publikacją zgłoszoną jako podstawa procedur habilitacyjnych. Jej aktywność naukową uznaję za wystarczającą do starania się o stopień doktora habilitowanego.

III. Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska

Działalność dydaktyczna dr Michaliny Biernackiej jest bardzo wszechstronna i różnorodna. Świadczy o jej wysokich kompetencjach jako pracownika naukowego i nauczyciela akademickiego. Na macierzystej Uczelni Habilitantka prowadziła szeroki wachlarz zajęć dydaktycznych (ćwiczenia, wykłady, konwersatoria, seminaria) na kierunkach: filologia polska, studia polskie z językiem angielskim, logopedia z audiologią i rehabilitacja zaburzeń głosu: na podyplomowych studiach glottodydaktycznych i na innych kierunkach. Długa lista zajęć, obrazująca ogromną aktywność dydaktyczną Habilitantki, nie wyczerpuje puli Jej

osiągnąć w tej sferze. W 2011 r. prowadziła bowiem wykłady w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi, zajęcia na podyplomowych studiach dla nauczycieli, studiach podyplomowych *Nauczanie języka polskiego i kultury polskiej poza Polską* oraz studiach podyplomowych *Nauczanie języka polskiego jako obcego/ drugiego*. Od 2014 r. jest opiekunką roku na specjalizacji *Nauczanie języka polskiego jako obcego* na filologii polskiej, a od 2024 r. również na kierunku *Studia polskie z językiem angielskim*. Jest współautorką kilku programów studiów i koordynatorką ds. jakości kształcenia na kierunku oraz koordynatorką 20 przedmiotów, weryfikatorką egzaminów ACERT w ramach nauk biomedycznych na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi, a także współzałożycielką i opiekunką Koła Naukowego Glottodydaktyków. Zorganizowała 2 konferencje studencko-doktoranckie, opublikowała we współautorstwie dwa tomy pokonferencyjne, inicjowała liczne projekty Koła i wydarzenia popularyzatorskie, z których należy wymienić współpracę z 10 szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi i przedszkolem, polegającą na prowadzeniu zajęć z języka polskiego jako obcego przez wolontariuszy Koła.

Dr Michalina Biernacka jest autorką lub współautorką 5 książek, wymienionych przeze mnie w części recenzji poświęconej osiągnięciom naukowym: 2 podręczników dla lektorów, 2 dla studentów uczących się języka polskiego i pomocy dydaktycznej dla dzieci dwujęzycznych. Opracowała też zestaw ćwiczeń fonetycznych do podręcznika *Polubisz polski* Przemysława E. Gębala i in., jest współautorką tekstu popularyzatorskiego dla dzieci *Mali poszukiwacze wiedzy* i recenzentką podręcznika *Łatwo ci mówić! Ćwiczenia fonetyczne dla obcokrajowców* Katarzyny Bednarskiej-Abramowicz i in. Habilitantka pełniła także wiele odpowiedzialnych i różnorodnych funkcji (zarówno organizacyjnych, jak i dydaktycznych) w projektach: *Nauka fonetyki polskiej przez kulturę (Kulfon)*, *Otwarta Łódź* i *PractiCAL*.

W ramach opieki nad studentami dotychczas dr Michalina Biernacka była promotorką 25 studentów przygotowujących prace licencjackie oraz recenzentką 17 prac licencjackich i 4 magisterskich.

Od 2013 r. dr Michalina Biernacka jest zaangażowana w rozmaite działania związane z państwowym systemem certyfikacji języka polskiego jako obcego (autorka zadań, członkini i przewodnicząca komisji egzaminacyjnych, współzałożycielka ośrodka egzaminacyjnego na UŁ, wizytatorka, pełnomocniczka Dziekana ds. egzaminów certyfikatowych na WF UŁ). Od 2019 r. jest także członkinią Zespołu Języka Polskiego poza Granicami Kraju przy Radzie Języka Polskiego; od 2023 r. pełni funkcję jej sekretarza. Zajmuje się organizowaniem seminariów, warsztatów i konferencji promujących działalność Zespołu; jest też współautorką przewodnika do realizowanego tam programu. Pełni funkcję eksperta w Programie Lektorzy

NAWA i była członkinią Komisji w Konkursie na Najlepszą Pracę Licencjacką na Studiach Polskich w roku akademickim 2024/2025. Należy do Stowarzyszenia „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego i Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, jest członkinią Rady Wydziału Filologicznego UŁ i Rady Instytutu Filologii Polskiej i Logopedii UŁ; zajmowała się administrowaniem strony internetowej Katedry.

Kolejną ważną sferą aktywności organizacyjnej dr Michaliny Biernackiej jest działalność związana z redagowaniem czasopisma „Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” (administrowanie i redagowanie strony, kwestie ewaluacji, pozyskiwanie recenzentów, obsługa platformy Open Journal System, szkolenia, spotkania z władzami WF i Wydawnictwa UŁ), była też redaktorem językowym czasopisma „Folia Oeconomica”.

Nie można pominąć współpracy dydaktyczno-badawczej Habilitantki z Centrum Nauczania Języków Obcych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ, Fundacją FERSO i Stowarzyszeniem kobiety.lodz.pl. Ponadto, dr Michalina Biernacka pięciokrotnie uczestniczyła w wyjazdach dydaktycznych w ramach Programu Erasmus+ (do Bułgarii, Czech i Chorwacji). Brała udział w sumie w 3 zespołach badawczych.

W ramach działalności popularyzatorskiej do osiągnięć Habilitantki należą także rozmaite warsztaty dydaktyczno-językowe, imprezy kulturalne dla cudzoziemców studiujących na UŁ, prowadzenie kursów dla wolontariuszy, gościnne wykłady czy zajęcia na Uniwersytecie Łódzkim dla Dzieci. Habilitantka prowadziła również szkolenia z zakresu nauczania cudzoziemców dla nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych i webinary na temat nauczania fonetyki.

Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska dr Michaliny Biernackiej jest imponująca i obejmuje szerokie spektrum zajęć nie tylko językoznawczych. Wyraźnie wpisuje się we współpracę z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz świadczy o pojmowaniu przez Nią sensu pracy nauczyciela akademickiego nie tylko jako badacza i dydaktyka, ale także o Jej chęci dzielenia się wiedzą i wspierania młodych nauczycieli, w tym także przyszłych naukowców.

Za swoją wyróżniającą się działalność dr Michalina Biernacka otrzymała 2 Indywidualne Nagrody Rektora UŁ (III stopnia za osiągnięcia naukowo-badawcze za cykl 14 publikacji *Fonodydaktyka polonistyczna – kształcenie wymowy cudzoziemców fundamentem rozwoju działań językowych* w 2024 r., I stopnia za osiągnięcia dydaktyczne za podręcznik *Znajdź z polskim wspólny język. Fonetyka w nauczaniu języka polskiego jako obcego* w 2016 r.),

dypłom za najlepszą pracę magisterską z językoznawstwa polonistycznego na UŁ w 2008 r., Nagrodę Dziekana WF za zasługi przy ewaluacji jakości działalności naukowej w latach 2022-2025 w dziedzinie językoznawstwa, Indywidualną Nagrodę Organizacyjną za pracę na rzecz jednostki w 2025 r. i Medal Brązowy za Długoletnią Służbę w 2025 r.

Raport cytowań publikacji dr Michaliny Biernackiej według Publish and Perish (Google Scholar) na 11 marca 2026 r. obejmuje następujące dane:

- liczba dokumentów: 40,
- liczba cytowani : 97,
- h-index: 5.

IV. Konkluzja

Zgodnie z obowiązującą ustawą *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* Art. 219. 1. „Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: 1) posiada stopień doktora; 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, (...) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.” Stwierdzam w konkluzji recenzji, że Pani dr Michalina Biernacka z naddatkiem spełnia wymienione w Ustawie kryteria. Jej osiągnięcie naukowe ***Interferencja – błąd – akcent. Wybrane zagadnienia fonodydaktyczne w perspektywie badań empirycznych*** stanowi oryginalne i wartościowe dzieło naukowe, będące świadectwem rozwoju naukowego Habilitantki i stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny. Dr Michalina Biernacka bez wątpliwości zasługuje na stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo. **Jako recenzentka wyrażam pozytywną opinię w tej sprawie.**

Adrian Indlewska